

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, ediție etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	--	--

Testamentul unei Regine.

Cu adâncă emoție, întreg poporul românesc a luat cunoștință de cuprinsul testamentului marei și glorioasei Regine, care î-și doarme acum somnul de veci în cripta regală a sfintei mănăstiri Curtea de Argeș, lângă marii fauritori ai României Mari; de scrisoarea adresată poporului ei; de șirul acelor cuvinte scrise pentru noi, cu litere de foc.

Copiilor ei dragi, ea le reamintește: **„Să nu uitate nici odată că încrederea în Dumnezeu, este o călăuză în fericire și o mângăere în suferință“.**

Ce sfat mai folositor putea să dea o mamă bună, o mamă iubitoare, cu suflet mare și înțelept, copiilor ei dragi. Cu mâna hotărâtoare de bărbat aprig, clar-văzătoare a adâncilor sensuri ale soartei și realității, Regina Maria a cetit limpede viitorul țării sale, și a prăvălit o temelie de neclintit în așezământul nou al României de azi. Din experiența câștigată în decursul vieții sale, ea ne învață că o viață pacinică, o viață liniștită și trainică, o viață nouă, nu se poate înfăptui și consolida fără ajutorul Bisericii, în care luminează și ocrotește de-apururi Dumnezeu.

Acest crez vechi și statornic, care a primit acum botezul literelor de foc, din testamentul lăsat de marea Regină a noastră, acum dispărută dela noi, crește astfel în importanța sa prin forța împrejurărilor, și trebuie să ajungă patrimoniul nostru sufleteș și să se contopească cu rostul existenței noastre, căci numai astfel vom contribui și noi cu câte ceva la propășirea neamului și bisericii pe cari Regina le-a iubit și le-a sprijinit atât de mult.

Îi rog pe copiii și nepoții mei să fie uniți, să susție Țara și să se susție între ei. Buna Regină-Mamă știa că numai prin înțelegere și armonie, numai recunoscând tainica îndrumare a lui Hristos în propria noastră viață,

ajungem la suprema ascultare, căci nu putem cârmui pe altul în lumea văzută, fără a ne supune noi necondiționat cârmuirii nevăzute. Să ne supunem unul altuia, ca astfel să fim mereu uniți între oaltă, să ne susținem reciproc, căci numai astfel ne va fi bine nouă și va prospera țara.

Inima marei Regine care cuprindea comori de sentimente de caldă și puternică iubire pentru copii ei și pentru poporul românesc, cu a cărui năzuințe s'a identificat, chiar din clipa când a căleat pe pământul acestei țări ne dă înțeleptul sfat că atât cei ce conduc destinele țării cât și noi ecialaltă să umblăm pe calea ce ne apropie și nu pe aceia care ne desparte și ne duce la disolvarea sfântului nostru așezământ. Din aceste cuvinte răsare iubirea cea fără de margini ce a purtat-o Ea pentru această țară și pentru acest popor pentru care grija de prosperitate și mărire, l-a fost totdeauna singura călăuză în tot decursul vieții Sale. Înțeleapta Regină a înțeles că torța cea mare în stat rezultă numai din colaborarea sinceră dintre Dinastie și popor și deaceia scrie cu litere de foc: **„jubiți și fiți folositori unul altuia, căci așa trebuie să fie“.** Drumurile ce pleacă din Golgota spre depărtări infinite, de unde strălucește lumina călăuzitoare să verse puterea și curajul în sufletele noastre, ca să învingem greutatea nenumărate și oboselile muncii, ne sunt trasate în acest testament, de unde din fiecare frază, din fie care cuvânt, izbucnește iubirea cea fără de margini ce a purtat-o Ea, pentru acest popor, pentru această țară. Numai bătătorind căile, arătate în această scrisoare deschisă, adresată poporului și fiilor ei putem aștepta mântuirea și înnoirea culturii noastre. Să facem din Biserica noastră focar de forță sufletească, ca să putem vedea înfăptuită viața cea nouă, curată și tare pe care a visat-o iubirea noastră Regină. Această doctrină e acea credință pe care poporul nostru atâtea veacuri de-arândul, a confundat-o cu noțiunea de neam și patrie,

Să restaurăm deci cu toți în locul necredinței, discordiei și bârfeilor, credința vie, căci numai astfel vom fi în nota testamentului ei și ne vom indentifica cu gândul aceleia care în vremuri grele și hotărâtoare pentru soarta acestei Țări, ne-a îndrumat pași, ne-a întărit, înarmat și oțelit sufletește, ne-a insuflat avântul și ne-a reinprospătat puterea de rezistență, prin viața ei neclintită, prin bunătatea și mila ei față de ostașii răniți, prin curajul ei legendar și prin jertfele ei neasemuite pentru acest popor, pe care l-a visat întotdeauna mare și glorios între celelalte.

Petru Toma.

Pastoral-misionare.

Cercul pastoral-religios din Berzasca.

În ziua de 14 I. c., într'un cadru înălțător, s'a ținut în comuna fruntașă Berzasca, ședința celei de a treia conferințe preoțești, a preoților încadrați în Despărțământul „Andrei Șaguna” din protopresbiteratul Biserica-Albă.

Festivitatea se 'ncepe cu slujba religioasă săvârșită 'n sobor, pontificând Prea On. Domn Ion Orăvițean protopopul tractual, împreună cu „Chemarea Duhului Sfânt”. C. Sa la priceasnă inspirându-se din cuv. Mântuitorului: „Celace ascultă pre voi, pre Mine m'ascultă”..., face sinteza obligativităților creștinești, față cu orânduiala statornicită de Dumnezeu, în raportul Său cu creatura-omul, în sensul ascultării acestuia de cei aleși prin dar deosebit, să-i dirijeze rostul Său 'n lume, într'u realizarea scopului nobil pentru care a fost creat.

Cuvântul înțelept al protopopului, deși în fraze lapidare spus, isbutește să smulgă lacrimi bogate din ochii auditorului participant în număr mai mult decât impresionat.

După „anaforă”, în corpore și 'ntr'o ținută desăvârșită, preoțimea participantă — în frunte cu protopopul — să îndreaptă spre oficiul parohial unde se ține ședința intimă.

Aci, Prea. On. Păr. Protopop, urmând ordinea obiectelor de pertractat, după convocator, salută printr'o succintă, dar foarte entuziastă cuvântare preoțimea prezentă.

Se intră în ordinea de zi.

Secretarul despărțământului cetește sumarul ședinței din Moldova-Veche, ținută în ziua de 9 Nov. 1937 și rapoartele personale a-le preoților misionari participanți la descinderea — primă de acest fel — din zilele 30, 31 Martie și 1 Aprilie a. c., ținută în comuna Ilidia. Atât

sumarul cât și rapoartele se verifică primindu-se fără alt adaus.

În continuare, Prea On. Păr. protopop cetește raportul de ansamblu al Sf. Sale, asupra activității desfășurate până aci de acest Despărțământ, înaintat spre cele legale Prea Sfințitului Părinte Episcop. Mai cetește diferite ordine și adrese primite, cu îndrumările necesare, cari se iau la cunoștiință. Stăruind asupra rezultatului examenului de religie, se îndeamnă la solitudine și bună grijă, în lucrarea preotului pe această lature de covârșitoare importanță pastoral-misionară.

Păr. Ion Voin, din Sichevița, vorbește despre: „Inregistrările matriculare”, propune, în concluzie, stipularea unui Regulament-tip”, în înțelesul uniformizării introducerilor în scriptele parohiale de toate nuanțele. În legătură cu problema imatriculării, mai vorbesc preoții: Traian Popescu-Gornea; Iosif Râta-Vrani; Gh. Târba-Sasca-montană și Aurel Gh. Mihailovrciu din Sasca-rom. făcând aceleași propuneri.

Păr. protopop, în calitate de președinte resumând discuțiile, promite intervenirea Sf. Sale către forurile noastre cu cădere satisfacerii acestui desiderat.

Ordinea de zi consumându-se, Păr. protopop propune, iar preoții în aplauze aprobă, trimiterea unei telegrame omagiale M. S. Regelui Carol II și P. S. Sale Păr. Episcop Vasile.

Partea primă a serbării se termină în nota celei mai perfecte omogenități, la ora 2¹/₄ p. m.

Preoțimea ia masa în comun, la oficiul parohial.

*

La ora 4 p. m. se săvârșește sf. Vecernă de către Păr. protopop Ion Orăvițeanu; ca și la sf. liturgie, răspunde corul vocal mixt din loc, condus cu multă măiestrie de inimosul dascăl Platon Armanca.

Festivitatea se continue, cu scoborârea „Pavilionului-Național”, al unităților străjerești din localitate.

Programul foarte variat și select, încadrează vibranta cuvântare a Prea On. care explică textul biblic: „Dați Cesarului pre celece sunt a-le Cesarului și lui Dumnezeu pre celece sunt a-le lui Dumnezeu”.

După tormula străjerească de mulțumire, rostită de o mică comandantă de „stol” pentru Prea On. Domn protopop, părintele: Vasile Blașiu din Pojejena, conferențiază despre: „Preotul în trecut și prezent ca îndrumător sufletesc și național”. Conferința păr. din Pojejena este o patetică recapitulare a frământărilor noastre naționale, a căror ecou s'au făcut pleade de preoți înce-

pând cu „Memorandiști“: Lucaci, Suci, Cristea și terminând cu regretatul protopop al tractului Biserica-Albă: Dr. Gheorghe Dragomir, internat, pentru sentimentele sale naționale, în orașul Veperd. Mucenici, cari cu martirul lor au împletit cununa de slavă, a biruinței românești de mai târziu.

*

La ora 9 seara — după cina comună — preoțimea, în aceeași ordine, a luat parte la concertul aranjat de „Reuniunea Corală-mixtă“, în cinstea Ei; programul variat, select și foarte adecvat, a întrecut toate așteptările.

Impresii: Satul Berzasca este un specimen al „clisurei“: oameni pașnici, înțelegători cu mult bun simț și-au afirmat și ocazia aceasta calitățile în cea mai eclatantă notă.

Părintele: Arsenie Golumba î-și are meritul de-a fi știut să-și lucreze „ograda“ încredințată în cel mai pilduitor fel de-a recolta și sămânța fecundă a bucuriei secerișului stropit cu trudă.

Invățătorul: Platon Armanca, aproape de sufletul păr. Golumba, î-i este cel mai prețios sprijin în calvacada-i juvenilă încă, spre încheierea ostenelilor.

Invățătorii ceilalți la înălțime; secondai de prima mână și ispravnici folositori.

Primarul, suflet și inimă.

Participantii am avut mângăierea constatării rostului nobil, de felul ideal cum aceste „lumini a-le satului“ știu să cordoneze lucrurile în vederea scopurilor mărețe.

Mărturisim că sub bageta chibzuit diriguitoare a părintelui nostru protopop și sub binecuvântarea P. S. nostru Stăpân, nu simțim nici obosală nici sgârzenie.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Pr. A. Gh. Mihailoviciu
secretarul despărțământului.

Cum s'a lățit Unația în Banat.

— Cazul comunei Ramna —

IV.

Foarte multe *necazuri, lupte, goniri și răutăți am suferit* în aceasta Parohie împreună cu Credincioșii mei, care *toate de liși descria ași putea întocmi una Istorie*, întreagă. Însă cele multe le las de acest rând, fără numai voescunile mai de căpetenie *patimi* pre scurt să Vile împărțesc.

Căpătând noi sfânta noastră Besearică îndărăt, după cum mai sus am arătat, ni sau demândat din partea Cinstiului nostru Consistorium, ca

pre acei trecuți la legea gr. cath. dela împărțirea sfintei noastre Taine, dela sfântul Mir, precum și dela tragerea campanelor, pentru morții lor cu totul săi opresc, așa sau și întâmplat că au răposat mai mulți *Uniți*, și ne vrând noi a îngădui ase trage Campanele, dâșii *sau adunat cu preoții lor*, și *cu asistenție dela comună* câte 20-30 locuitori, și *cu puterea preste garduri și preste ruși au intrat în sfânta besearică și au zvonit*, auzând eu că unii sau opus poruncilor mai înalte, am luat cu mine Epitropii sfintei noastre besearici și mai câte vreo 2 oameni, am alergat spre împedecare, însă durere că ajungând noi la sft. besearică, dâșii *înfocați de mânie și imbuibați de beutură*, au sărit asupra noastră cu *larmă și cu bătae*, cât înaintea sf. besearici fiind eu îmbrăcat în ornatele sf. besearici *pe un Epitrop* în două rânduri *lau pălmuit*, dar văzând eu că dâșii sunt mulți, și pregătiți spre *bătae*, iar noi mai puțin, am căutat a mijlocii pacea, apoi așa după multă *larmă* sau îndepărtat *împingându-mă*: această *faptă scandaloasă* mai puțin de 10 ori au *efeptuito Uniții*, după ce mai pe urmă și *zidul de noi făcut*, și *toate bravile dela ușile sfintei besearici ba chiar și ușile noaptea și ziua cu topoarele leau rupt*.

Văzând eu mai târziu că se opun Uniții ordinaciunilor mai nalte, și *Antistia comunală* de atunci fiind toată *unită*, de față *părtinitoare*, că *luau și dâșii parte la violenții*, am alergat la dl Episcop al Verșetului împreună cu Iosif Pârvu, cu Epitropii Dumitru Stolojan și Ioan Barna și cu Petru Mustețiu, pentru descoperirea și împărțirea *năcazurilor* noastre, *care din partea Uniților le suferim*, de acolo re'ntorcându-ne, noaptea ajungând la vecina comună *Fidovini* eram mai toți să *ne'necăm*, căci podul era ruinat, și atunci se repara, iar apa preste zi a venit mare, încât nu era cu puțință să se treacă, toată *fericirea* noastră a fost că era făcută una *punte* de trecut cu picioarele, noi neam pogorit din cocie jos, și Epitropul Ioan Barna mânând caii, nu putu observa îndată apa mare e sau mică, ci mânând caii văzui *perirea*, că se afundă caii și că 2 lanție pământ sau dus cu cai cu tot prin apă, și abia la un țiermure au ieșit dâșul, iar caii au rămas în apă, în urmă după multă strigare de larmă abea căpătarăm puțin ajutor, și desbrăcându-ne toți, cu anevoe am scos caii, și jumătate cocie, iar *șioalele* noastre cu ceialaltă parte de cocie *toate lea dus apa*.

Altădată venind eu îndeseară la Epitropul nostru Dumitru Stolojan și stând afară, de odată observai că vin *aruncături cu petri asupra noastră*, cât mai să *ne omoară*, însă mulțumită Tatălui ceresc că am scăpat nevătămați.

Mai târziu fusăi la doi bolnavi chiemat, pentru ca săi cuminec, și era îndeseară, venind dela unul cu una asistenție, am mers până la celalalt, acolo împărtaşind și pre dânsul cu sf. Taine, am plecat cătră casă cu doi oameni spre pază, însă tocmai la locul cel mai stângaciu mi eși preotul gr. cath. cu un om având în mână *una boată mai mare de un stângen*, dar văzând ei că eu nu sunt singur, nu sau cutezat ase atinge de mine, și așa am scăpat nebântuit.

„In anul acesta a 3-a zi a Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos întâmplându-se una bătae în comună, *Uniții* au început cu Credințioșii mei, măcar că dânsii *au căutat* în aceste zile *ocaziune ca să facă bătae*, și tocmai atunci sau și întâmplat; eu mam întâmplat (a fi) la un credincios al meu spre cercetare și întarire în credinție, nu am cuteziat a merge singur acasă, la cortel. ci în petrecere a vreo douăzeci oameni parte cu boți, și parte cu furci de fier am venit acasă.

Aceasta faptă neplăcută și de acolo sau tras, căci în zioa de Crăciun dimineața prela 2-ă ore mergând la sf. besearică pentru începe-rea rogaciunii de dimineață, acolo sau adunat mai mulți creștini, după sosirea mea la sf. besearică, am trimis Chrisnicul cu Epitropul se fragă Campanile pentru adunarea poporului, înse ce se auzim, se pogorîră dânsii cu încu-noștiințierea că sau *fural botile* (limbile dela campane, atunci numai decât trimisei a doaoiă cu luminarea aprinsă se caute nu cumva vor fi boțile în Turn ascunse, dorere însă că *curelile* sau aflat toate trei *tăiate*, iar boțile până astezi nu se găsi- re, atunci nu ne rămase alta decât îndată cu toți alergarăm la Judele comunal și luîndul cu noi am vizitat pe Învățătorul unit, pre Preotul unit și pe plăieșul comunal, înse toate fuseră *înăadar*, mai pe urmă nu ne lipsi alta decât trimisărăm să se *bată toba* prin comună ca să se adune poporul la sf. besearică, așa a și fost, iar Epitropii aflînd în tîrnul besearicii un ciocan care a fost bătînd ciasu, avînd besearica mai naite și cias, și lau dus la Covaciu de lau întocmit în loc de botă, și așa dimineața niam servît, iar între liturgie căpătînd niște fer am întocmit și celelalte doă Campanie mai mici, în așa chip neam slugărit pînă am făcut alte boți de nou bine întocmite, care și până astezi ecsisteazie. **Această batjocură cu sf. besearică numai din parlea Uniților sa făcut.**

Mai altădată cătră sf. Paști anul curinte sa băgat iar noaptea din partea *Uniților* în sf. besearică **spărgând ferestrele au lăpădat toate țioalele sf. besearici prin besearică**, însă nu au luat nimica, ci după aflarea noastră dânsii au căutat

protocoalele Matriculare și Conscriptiunile, însă toate acestea se află la mine. **Tâlharii și Jefuatorii** aceștia nu sau potut afla din cauza că toți vecinii cei de lîngă sf. besearică sînt Uniți, și școala în vecinătatea cea mai aproape, dar iar e minile lor până în zioa de astezi, și Învățătorul gr. cath. tot se mai suferă în trînsa“.

Prof. Gh. Cotoșman.

(Urmează)

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

Astfel, după 174 ani de stăpînire ierarhică străină, Banatul revine în partea cea mai mare sub jurisdicția bisericească a ierarhiei românești, sub care va progresa pe îndelete din punct de vedere religios, până ce și din punct de vedere politic va fi eliberat, din nefericire nu în întregime, de sub călcăiul asupririi străine.

VI. Ierarhia Românească în Banat.

§ 1. Episcopia Caransebeșului.

Episcopia reactivată a Caransebeșului luă ființă legală prin publicarea diplomei imperiale din 6 Iulie 1865¹⁾. Cel dintăiu episcop al Caransebeșului a fost Ioan Popasu (1865-89) născut la 20 Decembrie 1808 în Brașov, din părinți, Ioan și Stana, veniți din Țara Românească²⁾. În Brașov învăța la școala grecească și apoi la gimnaziul sășesc apoi la Sibiu și Cluj în liceul romano-catolic³⁾. După ce absolvi în 1836 facultatea de teologie din Viena fu numit îndată de episcopul Vasile Moga ca secretar al său, la 13 Martie 1837 a fost hirotonit preot iar în Maiu acelaș an fu numit protopop al Brașovului⁴⁾. Ca protopop a avut o bogată activitate națională-bisericească. Cu toate că nu-și prezintase candidatura pentru scaunul episcopal al Ardealului totuși obține 11 voturi în adunarea electorală din 2 Decembrie 1847 ținută la Turda. În adunarea națională din 3/15 Maiu 1848 a fost ales secretar și membru în delegația care ar fi trebuit să înmăneze la 30 Maiu memoriul cuprinzând doleanțele Românilor, către împăratul Ferdinand. Il găsim apoi printre semnatorii memoriului din 20 Iulie 1849 prin care se cerea

1) A. Ghidiu și Iosif Bălan: Monografia orașului Caransebeș. Caransebeș 1909. p. 121.

2) Idem o. c. p. 158; N. Cornean: Ioan Popasu, episcopul Caransebeșului 1865-1889. Caransebeș 1935. p. 14.

3) Idem o. c. p. 15.

4) A. Ghidiu și I. Bălan o. c. p. 158-159.

numirea lui Patrichie Popescul în scaunul episcopesc al Vârșețului. La 1850 realizează una din cele mai însemnate înfăptuiri ale sale și anume: liceul ortodox din Brașov⁵⁾. La 1/13 Ianuarie 1861 este ales membru în comitetul național din Sibiu iar în anul următor îl găsim la Viena unde se prezintă alături de alți fruntași români, la 3/15 Martie cu o petiție arhiducelui Rainer, prin care se cerea restaurarea metropoliei ardelene. În 1863-64 e deputat în dieta Ardealului unde ține în mai multe rânduri discursuri documentate în apărarea egalei îndreptățiri a națiunii române. Alături de Andrei Șaguna a fost membru în senatul imperial din Viena și a contribuit la redactarea a 178 art. din regulamentul de organizare a bisericii⁶⁾“...

În 6 Martie 1865 a fost ales episcop al Caransebeșului de sinodul metropolitan și întărit în 6 Iulie 1865 de împărat. Fiind hirotonit la 15 August în biserica din Rășinari se grăbește să se prezinte cât mai curând în eparhie, fiind instalat în 31 Octombrie 1865.

(Urmează)

Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară —

De Pr. Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică.

2. Gnosticii.

Gnosticismul ca eres își are originea în filozofia religioasă a elenismului păgân, cunoscută sub numele de gnoză. Scriitorii bisericești făceau distincție între gnoza falsă — care este o filozofie a religiei păgâne — și gnoza adevărată, adică filozofia religiei creștine.

În general principiile gnozei talse sunt următoarele: „Pe lângă Dumnezeu, Tatăl cel primordial, insondabil, adică abisul incomensurabil, Duhul infinit, perfect, există din eternitate și o materie, numită la greci *Hyli*, sau și *cenoma*, haos, o masă brută, rea, haotică... Din Dumnezeu au ieșit apoi emanații, unele, anume cele directe, de natură spirituală perfectă iar cele indirecte de o natură spirituală din ce în ce mai puțin perfectă... Duhurile emanate sunt eterne și de aceea se numesc Eoni, (aiones, eternități). Unul din eonii cei mai imperfecti, împreună cu tovarășii lui, au interpretat a crea lumea văzută din materia eternă; din cauza întreprinderii lui acest eon se numește *Demiurg*, adică creatorul lumii sau mai corect arhitectul lumii, constructorul lumii, fiindcă el numai a dat lumii formă din o materie preexistentă. Această filozofie, cultivată

foarte fantastic în detaliile ei, a pătruns apoi și în biserica creștină, și a amestecat principiile ei cu articolele credinței creștine; de aici se născu un eres, ale cărui învățături principale,... au fost cam următoarele: Lumea materială e creată de Demiurg; în tot cursul V. T. ea fu sub dominația lui Demiurg. Acesta este deci identic cu Iehova sau Jahve. Iar eonul puternic, care trebuie să salveze lumea duhovnicească din servitutea materiei, este Hristos. El a venit și a luat un trup aparent, din materie. Această afirmație a gnosticilor că Hristos avu numai trup aparent le-a atras și numele de Docheți.. Prin învățătura lui, Hristos a arătat lumii, duhurilor din servitutea materiei, adevărata cunoaștere, cu care le-a deschis calea, adică le-a dat mijlocul de se a salva; prin urmare Hristos ne-a răscumpărat prin descoperirea adevărului, nu prin moartea lui de sacrificiu; iar noi ne facem părtași de răscumpărarea lui, dacă cunoaștem adevărul descoperit de el, și-l punem în practică; deci nu prin harul lui Dumnezeu, câștigat de el și împărtășit nouă prin sfințele taine)¹⁾“...

În gnosticism deosebim trei direcții: gnosticii sirieni, gnosticii quasi creștini și gnosticii alexandrini.

I. Gnosticii sirieni.

Învățau că „lumea duhurilor emană din Dumnezeu Tatăl cel necunoscut“. Lumea materială e formată de 7 eoni, având în frunte pe Iehova, Dumnezeul Iudeilor. Satana cu oamenii ilici tiranizând sufletele onmenilor pnevmatici, iar Dumnezeul iudeilor fiind prea slab“ se încerca înzadar a zdrobi această tiranie; ea fu zdrobită abia când Dumnezeu suprem, cel adevărat „Tatăl necunoscut“ a trimis din partea lui un salvator. Salvatorul, eonul cel mai aproape de Dumnezeu, Nus, inteligența divină, sinonim cu Logos sau cu Hristos, avu un trup aparent și profesa gnoza“....²⁾

(Urmează)

Sfințirea bisericii din Var.

Modestul preot sătesc, cunoscut sub acest pseudonim, Sinesie Bistrean din Var, după o rodnică activitate pastorală de 58 ani, a ajuns la adânci și cinstate bătrânețe să primească Arhiepiscopul în mijlocul turnei sale ascultătoare. Ceice însoțesc la drum pe P. S. Sa în sutele de misionare apostolice, n'au avut ocazia încă să vadă o primire de Arhiepiscop așa ca la Var. Cei doi factori conducători ai comunei, pâr. Sinesie și Dl. dir. școlar Sârbu au dovedit cu această ocazie că acolo unde biserica

1) Idem, p. 303—210.

2) Idem.

conlucra în bună înțelegere cu școala, treburile comunci prosperează.

Ziua de Duminecă, 31 Iulie a. c. va rămâne memorabilă în memoria celor ce au trăit clipele de mare praznic în comuna Var. Des de dimineață străzile mișunau de lume frumos îmbrăcată. Casele curat vărute, ferestrele împodobite cu covoare, lumini aprinse în pahare cu flori, străzile decorate din belșug cu ramuri de copaci, porți triumfale impozant aranjate, toate dădeau aspect impresionant!

Sosirea Arhiepiscopului este anunțată la ora 9 dim. prin avangardă de călăreți și bubuit de trăsuri.

Era un moment solemn!

Strada principală, prin care intra Arhiepiscopul era încolonată cu băieți și fete. Pe margini mulțime de credincioși; toți cu flori și luminițe aprinse în mâini. Vedeai țărani cu fața suptă de muncă, pe acărora obraji arși de soare se prelungeau lacrimi de bucurie duhovnicească. În fața unei porți de verdeață, inimosul înv. A. Sârbu salută Arhiepiscopul în numele școlii, iar corul mixt de sub conducerea sa întonează imne de slavă. P. S. Sa impresionat de această primire rară duhovnicească, mulțumeste reprezentantului școlii de frumoasa primire, rugându-l să continue această fericită colaborare dintre școală și biserică. De aci drumul, presărat cu flori și verdeață se parcurge cu litie până în fața bisericii, unde pâr. Sinesie Bistriean, cu o figură de patriarh din Biblie, evocă scene din istoria bisericii bănățene, pe care dânsul le-a trăit acum 50—60 ani. Cu cuvinte simple, dar pline de tâlc exprimă bucuria credincioșilor, văzând prima oară Arhiepiscopul în comuna lor. Luminițele aprinse în mâinile credincioșilor — cu mic cu mare — erau simbolul unei lumini a sufletului lor!

Biserica își așteaptă de 130 ani mirele să o miruiască. P. S. episcop Vasile, dorind ca și aci să așeze și să pecetluiască sfinte moaște, a săvârșit cele prescrise la sfințirea bisericii. Se începe sf. Liturghie arhierescă formată dintr'un sobor de preoți și anume: P. On. D. R. G. Ancușa consilier ref. eparhial, M. On. D. I. Suru adm. protopopesc, M. On. D. T. Roșca, protodiacon, On. D. T. Șandru, profesor în Caransebeș, preoții: S. Bistrea, I. Țerovan și I. Ostrovan. Lă priceasnă P. S. Sa pășeste în fața credincioșilor, explicându-le însemnătatea sfințirii bisericii prin așezarea sfințelor moaște în sf. masă.

Mucenicia sfinților să fie un îmbold permanent — spune P. S. Sa — pentru viața creștină, iar luminițele aprinse cu care l-au primit în satul lor să fie de acum înainte schinte nestinse din suflet la suflet, din generație în generație.

Erau de față și mulțime de tineri intelectuali ai comunei...

La împărțirea anafori, corul mixt compus din țărani aleși, după ce au executat responsoriile lui Musicescu, au cântat impresionant imnuri de mărire românească. La sfârșit P. S. Sa cercetează casa părintelui Sinesie și a Dlui dir. școlar Sârbu, mulțumindu-le pentru frumoasa colaborare, din care a rezultat praznicul duhovnicec de azi.

Rap.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile
de vânzare la **Librăria diecezană.**

ȘTIRI

În urma revizuirii diplomelor false, s'a luat dreptul de liberă-practică a 660 medici, farmaciști și ajutor de farmaciști.

Incidentul ruso-japonez ia proporții în extremul orient. Rusia a mobilizat 3 contingente și continuă să trimită trupe la graniță.

Retribuțiunile pro Iulie a. c. se pot ridica dela Cassa diecezană. S'a detras câte 50 Lei în cotizație anuală la Asoc. clerului „Andreii Șaguna“.

Onorat oficiu parohial ort. rom.

Forotic-Caraș.

Subsemnatul, înv. Russu Pavel îmi cerțare pe calea publicității „Foaia Diecezană“ dela părintele Mitrofan Ciorei, din comuna Forotic pentru calomnia adusă în ziua de 4 Aprilie a. c.

Totodată mă deoblig a suporta toate speșele de înprocesuare, precum și publicarea în „Foaia Diecezană“.

Forotic, la 7 Iulie 1938.

Cu tot respectul:
Russu Pavel
inv. Forotic-Caraș.

Concurs.

În baza ord. Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 5205 B/1937 Consiliul parohial ort. rom. din comuna Fârlug. jud. Severin, escrie din nou concurs pentru ocuparea postului de paroh de clasa II-a din Fârlug protopresbiteratul Bocșa-Montană, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană.

B e n e f i c i i :

1. Sesiunea parohială constătătoare din 64 jug. pământ arabil, fânețe, pășune și pădure.
2. Stola uzitată.
3. Casă parohială nu este, însă consiliul parohial se va îngriji de locuință (locuința din fosta școală confesională ori eventual alt edificiu ce se va închiria de către comuna biserică).
4. Birul parohial uzitat.
5. Retribuțiile dela stat.
6. Toate impozitele împreunate cu aceste beneficii cad în sarcina preotului.

Se menționează că văduva răposatului preot Aurel Avramescu are dreptul la jumătate din stole și sesiune până la 29 Iunie 1938 suportând sarcinile ce se cuvin după aceste beneficii.

Doritorii de a ocupa acest post vor înainta petițiunea adresată consiliului parohial din comuna Fârlug, prin Prea Onoratul oficiu Protopopesc al Bocșei montane,

având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserica din Fârliug pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, însă nici de cum în ziua alegerii.

Recurenții vor avea și încuviințarea prealabilă a Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Diecezan.

Fârliug din ședința consiliului parohial, ținută la 17 Octomvrie 1937.

Gheorghe Jeni

Președinte.

1-3

Iosif Agi

secretar.

In conțelegere cu oficiul protopopesic.

Mulțumită.

Familia preotului Constantin Popoviciu din Nădragu exprimă și pe această cale sincerile mulțumiri tuturor cunoscuților, prietenilor și rudelor, cari prin participare, flori, cununi și condolențe, au încercat să ne aline durerea cauzată prin moartea prea timpurie a iubitului și neuitatului nostru fiu

Constantin Popoviciu

funcționar la Uzinele Nădragu

In fine mai mulțumim preoților celebranți Dimitrie Blidariu din Jdloara și Aurelian Chepic din Crivina, corpului vânătoresc, pompierilor și fanfarei din localitate, cari au participat în corpore.

„Banca Poporală“ Inst. de credit și economii s. p. a. Caransebeș.

Inscrisă în Reg. Bancar Nr. 13 din 1934. Filiale Teregova, Bozovici Buziaș, Expoz. Eșelnița.

Bilanț semestrial per 30 Iunie 1938.

Activa. Cassa: Numerar efectiv lei 221.267, Disponibil la B. N. R. 22.544. Portofoliul de titluri: Titl. rom. venit fix: Efecte publ. V. n. 570.000 portofoliu V. r. 305.000 (Gajate V. r. 260.000) Cu venit variabil: Acțiuni cot. la bursă V. n. 103.000 în portof. V. r. 132.000. Acțiuni necot. la bursă V. n. 349.000 în portof. V. r. 129.230. Plasamentul fond. rezervă: Efecte publ. de stat și lombard la B. N. R. V. n. 424.000 în portof. V. r. 256.100 Portof. de scont plătit în țară, în portof. 3.142.150; (Din care în suferință 193.000:). Rescontat 43.400. Debitori din țară 91.430. Creanțe în convers. conf. legii din 7. IV. 1934, cota redusă, în portof. 19.221.397. Reescont. la B. N. R. și alte Bănci 1.725.580. Pierderi din conversiune conf. legii din 7. IV. 1934 522.520. Imobile 3.302.000, Mobilier 2. Conturi diverse debitoare, Efectele fond. de pensie 1.006.642. Cheltuieli de administrație, Salarii și indemnizații 234.880, diverse 67.958. Impozite și taxe 11.983. Dobânzi plătite 8.114, Totalul activului 30.444.197.

Pasiva: Capital social 10.000.000, Fond. de rezervă statutar 283.613. Fonduri de amortisment 839.321. Diferințe de curs nerealiz. la portof. de titluri 108.880. Fond de pensii și ajutoare al funcționarilor 1.006.642. Depuneri spre fructificare noi, din țară, cu livrete de economii nominative dar plăt. la purtător, pe termen 544.384. Depuneri vechi, pe termen 10.726.579. Creditori, din țară, sold neexigibil, pe termen 199.666, rate întârziate, pe termen 3.401.915 Nereduși, noi, pe termen 267.772. Angajamente de reescont, în țară, curente, provenite din cf. scont. la B. N. R. 34.400, la alte Bănci 9.000, în conversiune, cota redusă la B. N. R. 1.396.210, la alte Bănci 329.370. Dividende neridicate 101.915. Conturi diverse creditoare 393.225. Dobânzi încassate 604.816. Venitul portof. de titluri 39.500. Venit imobilelor 94.660. Beneficii diverse 62.329, Totalul pasivului 30.444.197.

Conturi de ordine. Debit. Cauțiuni statutare 500.000. Ipoteți și garanții diverse, în portof. 10.933.347. Depozite de titluri și alte valori în păstrare 130.135, total 11.563.482. Credit. Deponenți de cauțiuni statutare 500.000, Deponenți de ipoteți și garanții diverse 10.933.347. Deponenți de titluri și alte valori în păstrare 130.135, Total 11.563.482.

Director general,

ss. **I. Tătaru.**

Pentru contabilitate,

director ss. **C. Căltiun.**

Consiliul de administrație.

Tribunalul Caransebeș Secția de vacanță.

Nr. 1226/1938.

Publicație de licitație.

Comitetul Școlii Normale de Invățători „Ioan Popasu“ din Caransebeș publică licitație, care se va ține în 12 Septemvrie 1938, la orele arătate mai jos în cancelaria școlii pentru aprovizionarea cu următoarele:

1. La ora 9 pentru circa 15.000 Kg. porumb, 5.000 Kg. orz, 34.500 Kg. făină integrală și calitatea I, 15.000 Kg. tărâțe.

2. La ora 10 pentru circa 8.600 Kg. carne de vită, porc, vițel și oaie 400 Kg. mezeluri, 300 Kg. untură topită, 400 Kg. săpun de rufe.

3. La orele 11 pentru circa 1.000 Kg. brânză de oaie, 300 Kg. brânză de vacă, 8.000 Kg. lapte, 150 Kg. smântână, 100 Kg. unt.

4. La orele 16 pentru coloniale și legume în valoare de circa 134.931 Lei.

Licitațiile se vor ține în conformitate cu Art. 88-110 din Legea Contabilității Publice, Regulamentul O. C. L. și normele publicate în Mon. Of. Nr. 127/1931.

Licitanții vor depune ofertele închise și sigilate cu o garanție de 5% a prețului licitat.

Ofertele se vor face în conformitate cu caetele de sarcini, care se pot vedea zilnic la direcțiunea școlii între orele 8-12.

Caransebeș, la 30 Iulie 1938.

Președinte,

Sever R. Boșcaiu.

Secretar,

Gh. Neamțiu.

Nr. 10/3/1938.

Copia prezentă depe bilanțul semestrial încheiat la 30 Iunie 1938 de Banca Poporală Inst. de Credit și Economii S. P. A. din Caransebeș, se legalizează de noi, îndrumându-se petenta a-l publica în Buletinul Of. Bancar conf. legii publicate în Mon. Of. Nr. 87 din 14 Aprilie 1937 art. 10 al. IV.

Caransebeș, la 26 Iulie 1938.

Președinte s. v.

Dr. B. Stulber ss.

(L. S.)

Grefier

A. Radulescu ss.

Direcțiunea liceului „TRAIAN DODA“ din Caransebeș

Nr. 452/1938.

Aviz școlar

Direcțiunea liceului „Traian Doda“ din Caransebeș aduce la cunoștința tuturor celor interesați, că lucrările de începutul anului școlar 1938/39 la acest liceu, se vor face în ordinea următoare:

A) Inscrieri

a) Intre 25 și 31 August se vor face înscrierile în clasele I, II, III, IV, V, VI, VII și VIII ale elevilor promovați în lunie, înscrierile elevilor repetenți, precum și înscrierile la examenul de admitere pentru cl. I. și V.

Nu pot fi înscriși într-o clasă elevii declarați repetenți pentru a doua oară în acea clasă, nici elevii care în diferite clase au rămas repetenți pentru a treia oară în cursul inferior și pentru a doua oară în cursul superior, fie că au urmat la o școală publică sau particulară ori s'au pregătit în particular.

b) Intre 5 și 6 Septembrie se vor face înscrierile elevilor promovați sau repetenți în urma examenelor de corigență, ținute între 1 și 4 Septembrie.

c) La 8 Septembrie se vor face înscrierile elevilor ce au depus examen ca pregătiți în particular între 29 August și 8 Septembrie.

d) Intre 4 și 5 Septembrie se vor face înscrierile în cl. I. pe baza rezultatului examenului de admitere ținut în lunie și între 1 și 2 Septembrie, după ce s'au reținut cel mult 20% din locuri pentru repetenții clasei.

e) Intre 6 și 7 Septembrie se vor face înscrierile în cl. V. pe baza rezultatului examenului de admitere ținut în lunie și 5 și 6 Septembrie.

Înscrierea fiecărui elev va face în baza unei cereri timbrate legal (formular tip, care se găsește la direcțiunea liceului).

Pentru înscrierea elevilor noi, cererea va fi însoțită de următoarele acte:

1. Extrasul de naștere.
2. Actul de botez.
3. Actul de revaccinare.
4. Actul de cetățenie pentru elevii de cetățenie străină.
5. Certificat de studii.
6. Taxa de frecvență care este de 2000 Lei, și se va plăti în rate egale și anume:

a) rata I. de 1000 Lei, la înscriere împreună cu taxa către Comitetul școlar și taxa specială, care este de 525 Lei și obligatorie pentru fiecare elev.

Apoi se vor plăti taxele de lei 100, fixate pentru școală, carnet de școlaritate și identitate.

b) rata II. de 1000 Lei, după vacanța Crăciunului între 1 și 15 Ianuarie.

Cererile pentru scutire de taxă de frecvență se adresează Direcțiunii școlii odată cu cererea de înscriere, însoțite de actul de paupertate eliberat de primăria comunei și vizat de percepția sau administrația respectivă. Orfanii de războiu și fiii de invalizi, promovați sunt scutiți de taxa de frecvență, în baza actelor și cererilor de scutire, ce vor înainta.

Elevii repetenți ori corigenți nu vor beneficia de scutire de taxe.

Elevii repetenți, reinscriși în aceeași clasă sunt obligați a plăti o taxă de 500 Lei, iar elevii corigenți vor plăti câte 100 Lei pentru fiecare obiect de studiu sau dexteritate la care vor fi examinați în Septembrie.

În cl. I-a nu vor fi înscriși decât numai elevii care la 1 Septembrie a. c. vor avea vârsta de cel puțin 10 ani și de cel mult 13 ani împliniți. Direcțiunea liceului acordă o dispensă de vârstă de cel mult o jumătate de an sub etatea de 10 ani și peste vârsta de 13 ani. Dispense mai mari se acordă de Inspectoratul școlar din Timișoara.

B) Examene

a) Intre 1 și 4 Septembrie inclusiv, examenul de corigență cu elevii ordinari.

Director, **Matei Armas**

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

b) Intre 29 August și 8 Septembrie examenul particular, integr. de diferență și corigență cu elevii particulari.

c) La 1 și 2 Septembrie examenul de admitere în cl. I. Acest examen se va da din două probe scrise: limba română și aritmetică și dintr-o probă orală de citire.

d) La 5 și 6 Septembrie examenul de admitere în cursul superior (cl. V).

e) Intre 9 și 10 Septembrie examenul de burse.

C) Internat

Internatul liceului se deschide pe ziua de 9 Septembrie dimineața. Înscrierea la internat se face deodată cu înscrierea la liceu. Intrarea și instalarea se face în ziua de 8 Septembrie.

Taxa de întreținere anuală este de Lei 9000, plătită în rate lunare anticipat de 900 Lei. Fiecare elev depune la Direcțiunea școlii suma de Lei 500, drept cauțiune ce se va folosi în cazul deteriorărilor făcute de elevi.

În schimbul taxelor elevii au întreaga întreținere inclusiv supravegherea pedagogică. Pentru vacanțe nu se fac scđderi la taxe.

Elevii vor aduce cu dâșii următoarele efecte: Uniforma școlară, uniformă străjerescă sau premilitară, 2 perechi ghete, 1 pereche păpuși de casă, 4-6 cămăși de zi, 4-6 indispensabile, 2 cămăși de noapte, 6 perechi ciorapi, 3 prosoape, 6 batiste, 2 pahare de apă, 2 servetele, perii de haine și de ghete, cremă de ghete, periută și pastă de dinți, săpun, ață albă și neagră, ace de cusut, 2 carpe de pânză albă pentru șters tacămurile, 50+50 cm., 1 lingură, 1 cuțit, 1 furculiță, 1 linguriță, (toate de materie bună).

Pentru pat fiecare aduce: o plapomă, o perină, 2 fețe de plapomă, 2 fețe de perină, 2 fețe de pat, (cearșafuri), o saltea de dimensiune 190+100 cm., și o cuvertură albă de pat.

Toate rufele vor purta monogramul elevului.

D) Burse

Se atrage deosebită atențiune a elevilor asupra următoarelor burse libere de care dispune școala noastră și care urmează a fi ocupate în luna Septembrie a. c.

8 burse dela stat à 4500 Lei prin examen.

10 semiburse dela stat à 2500 Lei prin examen.

1 bursă a Comunității de avere 5000 Lei prin examen.

Alte burse à 3000 Lei ale Consistorului diecezan Caransebeș pentru elevii cl. VII și VIII care îmbrățișează cariera preoțească. Acest fel de burse se dă fără examen și fără obligația de a intra în internat.

E) Alte dispoziții

1. Cursurile se deschid la 8 Septembrie orele 9 dimineața, prin sfințirea apei și în prezența corpului didactic, a Comitetului școlar și a părinților care sunt rugați să ia parte la deschidere.

2. Elevii liceului sunt obligați a observa strict Regulamentul școlar. Nimeni, (afară de cl. I) nu se poate prezenta la înscriere ori la școală în altă uniformă, decât în uniforma obișnuită la liceul nostru: haină închisă, pantaloni lungi sau scurți și chipiu obișnuit; toate de culoare kaki. Uniforma școlară, respective premilitară și purtarea numărului de ordine la braț este obligatorie.

3. Nici un elev nu poate locui de cât în internatul școlii, sau la gazdele care au cerut înscriș autorizație și au aprobarea Direcțiunii pentru aceasta. Orice elev care va fi dovedit că locuiește la persoane neautorizate de Direcțiunea școlii va fi eliminat din școală.

De aceea toți care doresc să aibă elevii de-ai liceului în gazdă, se vor adresa din vreme Direcțiunii școlii pentru a completa și înainta cererea formular tip în acest scop.

Caransebeș, la 1 August 1938.

Secretar, **Em. Demetrescu**

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane, Caransebeș.